

Бікулова А. Р., студентка
Голуб Ю. І., к. філол. н., доцент
Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЇ «СТРАХ» У РОМАНІ С. КІНГА «PET SEMATARY»

Проаналізований роман С. Кінга «Pet Sematary» відноситься до жанру літератури жахів, однією із найбільш характерних рис якого є акцентування на атмосфері, передбачувана асоціація читача з героєм, поступове зростання напруги в оповіданні і її спад після появи «жахливого» елемента, побудова сюжету навколо таємниці, а також використання певного кола сюжетів, тем і мотивів, кожен з яких розрахований на те, щоб викликати ті чи інші почуття читача. Також, особливістю твору жанру жахів є акцент на страху перед невідомістю, несподіванка появи страхітливих факторів, їх неприродність, безпорадність персонажів і необхідність боротьби з нею, а також посилення почуттів героїв при зіткненні з небезпекою. Усі вищезазначені особливості творів жанру жахів обумовлюють важливість вдалого використання у них мовних засобів вираження емоцій [2, с. 13].

Під емоцією вчені розуміють процес формування специфічної реакції індивіда на предмети навколишнього середовища. У результаті реакції формується один із основних компонентів емоційного стану – знак емоції, який сприймається як позитивний чи негативний [1, с. 234]. Розглянута нами емоція «страх» належить до базових емоцій, сформованих під час еволюції, як частина інстинкту самозбереження, і найчастіше розглядається як негативна. У художньому тексті емоційність виділяється як категорія емотивності, яка проявляється всіх рівнях мови і дозволяє точніше зрозуміти чи передати емоційний стан героя чи автора через вербальні засоби.

Будь-яка емоція може виявлятися на вербальному та невербальному рівні. На невербальному рівні емоція «страх» найчастіше проявляється у концентрації на лякаючому об'єкті, зміною швидкості рухів індивіда (зміна статичної активності і навпаки), і навіть мімічним проявом, наприклад, широко відкриті очі, зведені разом брови і відкритий рот.

Аналіз твору «Pet Sematary» американського письменника С. Кінга дозволив встановити вербальні засоби вираження емоції «страх», більшість з яких відносяться до лексичного рівня. Серед них ми виявили: іменники, що називають емоцію «страх» (*fear, horror*), іменники для опису змін у виразі обличчя (*(gentle) abstraction, expression (of horror)*) та сенсорних відчуттів (*cold, dry*), дієслова з семантикою «підвищення гучності голосу» (*to scream, to exclaim*),

«посилення серцебиття» (*to hurry*), і навіть дієприкметники для опису змін у дотику (*(skin) crawling*), прислівники, що демонструють манеру дій (*desperately, piercingly*).

Прикметники, які використані у проаналізованому творі, описують: блідість шкіри (*white, drawn*), зміни у тоні голосу (*sharp, curious*) та в ментальному сприйнятті (*(mind) tottering, fainting*). Зворотні займенники демонструють зміни у сприйнятті (*heard*) herself).

При цьому було виявлено ряд лексичних одиниць, зв'язок яких з емоцією «страх» було зрозуміло лише через контекст. Серед них ми відзначили дієслова, що репрезентують: спробу приховати емоцію (*to smile*), зміну статичного становища різкими діями (*to throw, to rub*), бажання зблизитися з потенційним захисником (*to cling*), зміни у міміці (*lips*) *to draw back, to blink*), фокусування уваги (*to stare*), момент усвідомлення ситуації (*to realize, to credit*). Виділено також фразові дієслова, що демонструють зміни у сприйнятті органами чуття (*(sounds) to fade in and out*). Конструкція прийменник + іменник використана для демонстрації поєднання різних емоції одночасно (*in disgust, in excitement*).

Іменники з часткою *no* демонструють нестачу певної ознаки, наприклад фізичну слабкість (*no strength*). Використані також іменники зі значеннями: сльози (*sobs*), нереальний об'єкт (*hallucination, mirage*), уповільнення (*pause, slow motion*). Прикметники при описі змін у міміці (*frowning*) та прикметники з часткою *not* вживаються при описі статичного стану героя (*not moving*).

Виявлені, також, випадки застосування стилістичних засобів, таких як метафора (*as a bird watches an approaching snake, (man who was heading out) out of the blue and into the black*) для підсилення виразності у відбитті емоції.

Аналіз вживання одиниць, які вербалізують емоцію «страх», вказує на кількісну перевагу використання прикметників у дослідженому романі. Вони відображають не тільки зовнішній, але й внутрішній світ героїв твору, їх ставлення до навколишньої дійсності.

Література

1. Гранько Н. К. Емоції у психології та лінгвістиці // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2002. № 567. С. 243–250.

2. Гудманян А., Іванова А. Генеза та жанрові особливості літератури жахів з позицій сучасної науки про переклад // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2017. № 36. С 12–17.